P9_TA(2021)0023

Afbødning af konsekvenserne af jordskælv i Kroatien

Europa-Parlamentets beslutning af 21. januar 2021 om afbødning af konsekvenserne af jordskælv i Kroatien (2021/2504(RSP))

(2021/C 456/17)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union,

— der henviser til artikel 174, artikel 175 og artikel 212 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

— der henviser til Rådets forordning (EF) nr. 2012/2002 af 11. november 2002 om oprettelse af Den Europæiske Unions Solidaritetsfond ([1]), som ændret ved forordning (EU) nr. 661/2014 ([2]) og forordning (EU) 2020/461 ([3]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU af 17. december 2013 om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme ([4]), som ændret ved forordning (EU) 2018/1475 ([5]) og afgørelse (EU) 2019/420 ([6]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forslag til forordning af 29. maj 2018 og den efterfølgende ajourføring af 14. januar 2020 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl- og Migrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for grænseforvaltning og visa (COM(2020)0023),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU)nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 ([7]), ændret ved forordning (EU) 2015/1839 ([8]), forordning (EU) 2016/2135 ([9]), forordning (EU) 2017/825 ([10]), forordning (EU) 2017/1199 ([11]), forordning (EU) 2017/2305 ([12]), forordning (EU, Euratom) 2018/1046 ([13]), forordning (EU) 2018/1719 ([14]), forordning (EU) 2019/711 ([15]), forordning (EU) 2020/460 ([16]), forordning (EU) 2020/558 ([17]), forordning (EU) 2020/1041 ([18]) og forordning (EU) 2020/1542 ([19]),

([1]) EFT L 311 af 14.11.2002, s. 3.
([2]) EUT L 189 af 27.6.2014, s. 143.
([3]) EUT L 99 af 31.3.2020, s. 9.
([4]) EUT L 347 af 20.12.2013, s. 924.
([5]) EUT L 250 af 4.10.2018, s. 1.
([6]) EUT L 77 I af 20.3.2019, s. 1.
([7]) EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320.
([8]) EUT L 270 af 15.10.2015, s. 1.
([9]) EUT L 338 af 13.12.2016, s. 34.
([10]) EUT L 129 af 19.5.2017, s. 1.
([11]) EUT L 176 af 7.7.2017, s. 1.
([12]) EUT L 335 af 15.12.2017, s. 1.
([13]) EUT L 193 af 30.7.2018, s. 1.
([14]) EUT L 291 af 16.11.2018, s. 5.
([15]) EUT L 123 af 10.5.2019, s. 3.
([16]) EUT L 99 af 31.3.2020, s. 5.
([17]) EUT L 130 af 24.4.2020, s. 1.
([18]) EUT L 231 af 17.7.2020, s. 4.
([19]) EUT L 356 af 26.10.2020, s. 1.

Torsdag den 21. januar 2021

— der henviser til Rådets forordning (EU) 2016/369 af 15. marts 2016 om ydelse af nødhjælp i Unionen ([20]), som ændret ved Rådets forordning (EU) 2020/521 ([21]),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 14. oktober 2020 med titlen »En renoveringsbølge for Europa — grønnere bygninger, flere arbejdspladser, bedre levevilkår« (COM(2020)0662),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 375/2014 af 3. april 2014 om oprettelse af det frivillige europæiske korps for humanitær bistand (»initiativet EU-bistandsfrivillige«) ([22]), berigtiget ved berigtigelse af 24. april 2014 ([23]),

— der henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1257/96 af 20. juni 1996 om humanitær bistand ([24]), som ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003 ([25]), forordning (EF) nr. 219/2009 ([26]) og forordning (EU) 2019/1243 ([27]),

— der henviser til den interinstitutionelle aftale af 2. december 2013 mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om budgetdisciplin, om samarbejde på budgetområdet og om forsvarlig økonomisk forvaltning ([28]), særlig punkt 11, og til den interinstitutionelle aftale af 16. december 2020 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om budgetdisciplin, om samarbejde på budgetområdet og om forsvarlig økonomisk forvaltning samt om nye egne indtægter, herunder en køreplan for indførelse af nye egne indtægter ([29]),

— der henviser til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse af 13. oktober 2020 om anvendelse af Den Europæiske Unions Solidaritetsfond med henblik på at yde bistand til Kroatien og Polen i forbindelse med en naturkatastrofe og til udbetaling af forskud til Kroatien, Tyskland, Grækenland, Ungarn, Irland, Portugal og Spanien i forbindelse med en folkesundhedskrise (COM(2020)0960),

— der henviser til Rådets afgørelse af 30. oktober 2020 om vedtagelse af Rådets holdning til forslag til Den Europæiske Unions ændringsbudget nr. 9 for regnskabsåret 2020 ([30]),

— der henviser til sin beslutning af 24. november 2020 om Rådets holdning til forslag til ændringsbudget nr. 9/2020 til det almindelige budget for 2020, der ledsager forslaget om at anvende Den Europæiske Unions Solidaritetsfond med henblik på at yde bistand til Kroatien og Polen i forbindelse med en naturkatastrofe og forskudsbetalinger til Kroatien, Tyskland, Grækenland, Ungarn, Irland, Portugal og Spanien i forbindelse med en folkesundhedskrise ([31]),

— der henviser til Rådets konklusioner af 28. november 2008 med opfordring til at fremme civilbeskyttelseskapaciteterne ved hjælp af et europæisk system til gensidig bistand, der bygger på en modulbaseret tilgang til civilbeskyttelse,

— der henviser til sin beslutning af 14. november 2007 om regionale følger af jordskælv ([32]),

— der henviser til sin beslutning af 19. juni 2008 om styrkelse af EU's katastrofeberedskab ([33]),

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2 og 4,

---

([20]) EUT L 70 af 16.3.2016, s. 1.
([21]) EUT L 117 af 15.4.2020, s. 3.
([22]) EUT L 122 af 24.4.2014, s. 1.
([23]) EUT L 123 af 19.5.2015, s. 122.
([24]) EFT L 163 af 2.7.1996, s. 1.
([25]) EFT L 284 af 31.10.2003, s. 1.
([26]) EUT L 87 af 31.3.2009, s. 109.
([27]) EUT L 198 af 25.7.2019, s. 241.
([28]) EUT C 373 af 20.12.2013, s. 1.
([29]) EUT L 433 I af 22.12.2020, s. 28.
([30]) EUT C 372 I af 4.11.2020, s. 1.
([31]) Vedtagne tekster, P9_TA(2020)0313.
([32]) EUT C 282 E af 6.11.2008, s. 269.
([33]) EUT C 286 E af 27.11.2009, s. 15.

A. der henviser til, at Kroatien i det seneste år er blevet ramt af store, ødelæggende jordskælv, herunder ét, der ramte Zagreb by og distrikterne Zagreb og Krapina-Zagorje den 22. marts 2020 med en styrke på 5,5, og tre andre, der ramte Sisak-Moslavina-distriktet den 28. og 29. december 2020 med en styrke på henholdsvis 5,2 og 6,4, samt et sidste jordskælv, som ramte det samme distrikt den 6. januar 2021 med en styrke på 5,0;

B. der henviser til, at jordskælvet i marts 2020, der var det kraftigste i Zagreb-området siden 1880, forårsagede skader på over 26 000 bygninger, hvoraf 1 900 blev erklæret uanvendelige, og forvoldte skader for over 11,5 mia. EUR;

C. der henviser til, at byen Zagreb, Zagreb-distriktet og Krapina-Zagorje-distriktet stadig er i færd med at sunde sig efter jordskælvet, som resulterede i ét dødsfald og 26 sårede og havde enorme socioøkonomiske, kulturelle og infrastrukturmæssige følger samt langvarige psykologiske konsekvenser;

D. der henviser til, at Europa-Parlamentet i november 2020 godkendte en bevilling på 683,7 mio. EUR fra Den Europæiske Unions Solidaritetsfond til at håndtere eftervirkningerne af jordskælvet i Zagreb i marts 2020;

E. der henviser til, at de seneste jordskælv i det centrale Kroatien praktisk talt ødelagde byen Petrinja og også kraftigt ramte de nærliggende byer Glina, Sisak, Hrvatska Kostajnica, Majske Poljane og andre landsbyer i Sisak-Moslavina-distriktet samt i Zagreb-distriktet og Karlovac-distriktet;

F. der henviser til, at rystelserne resulterede i otte dødsfald og 36 sårede, og at 30 mennesker blev reddet ud af ruinerne; der henviser til, at mere end 45 000 bygninger ([34]) blev beskadiget, at flere end 70 000 mennesker blev direkte berørt, og at jordskælvet også kunne mærkes i Slovenien, Østrig, Italien, Ungarn, Bosnien-Hercegovina, Serbien og i mindre grad Tyskland, Slovakiet og Tjekkiet;

G. der henviser til, at Kroatien den 22. marts og den 29. december 2020 aktiverede EU-civilbeskyttelsesmekanismen og anmodede om vintertelte, belysningssystemer og lystårne, elektriske varmeapparater, klapsenge, soveposer og beboelsescontainere;

H. der henviser til, at den kroatiske regering den 4. januar 2021 erklærede katastrofetilstand i de hårdest ramte distrikter, navnlig Sisak-Moslavina-distriktet og dele af distrikterne Zagreb og Karlovac;

I. der henviser til, at der i de følgende uger fortsat forekom efterskælv, som stadig mærkes i de berørte områder og langt uden for epicentrene; der henviser til, at folk står over for konstant nød midt i usikkerheden og frygten for eventuelle nye rystelser, som fortsat sker dagligt og udgør en risiko for, at yderligere bygninger falder sammen på grund af efterskælv; der henviser til, at alt dette er sket midt i covid-19-pandemien, hvilket vil kunne udløse psykiske sundhedsproblemer og posttraumatisk stresssyndrom i den nærmeste fremtid;

J. der henviser til, at regionen og dens byer har lidt stor materiel og socioøkonomisk skade, der ikke er set siden borgerkrigen i 1990'erne, og at det haster med at komme i gang med genopbygningen ud over et langvarigt genopretningsprogram; der henviser til, at jordskælvene har bragt mange indbyggere i de berørte områder på fortvivlelsens rand og forårsaget forskellige indirekte skader i de omkringliggende områder; der henviser til, at det pågældende område i social henseende allerede var yderst dårligt stillet og økonomisk fattigt, og at de nylige jordskælv vil få yderligere negative økonomiske og sociopsykologiske konsekvenser for indbyggerne og hele regionen;

K. der henviser til, at cirka 90 % af husene i Petrinja ifølge skøn skal nedrives; der henviser til, at mindre områder og landsbyer omkring Glina, såsom Majske Poljane, allerede delvist var uden adgang til el og vand inden jordskælvet, som nu har gjort beboerne endnu mere isoleret fra grundlæggende infrastruktur og tjenester;

L. der henviser til, at der er tegn på, at jordskælvene har forårsaget betydelige skader på diger og oversvømmelsessikringssystemer, hvilket kan medføre yderligere skade på de allerede ødelagte områder i den indeværende periode med øget nedbør og oversvømmelser;

M. der henviser til, at den lokale og regionale infrastruktur har lidt alvorlig skade, at historisk og kulturel arv er ødelagt, og at de økonomiske aktiviteter, navnlig landbrug og husdyrbrug, som lokalbefolkningen er allermest afhængig af, er bragt til standsning;

([34]) Ifølge foreløbige skøn fra det kroatiske ministerium for fysisk planlægning, byggeri og statslige aktiver (https://mgipu.gov.hr/en).

N. der henviser til, at lokale landbrugsfaciliteter såsom bygninger, maskiner, udstyr, produktionsområder og foderlagre er blevet alvorligt beskadiget, og at et betragteligt antal husdyr og selskabsdyr er omkommet eller ladt i stikken, idet de lider under følgerne af jordskælvet;

O. der henviser til, at jordskælvet i betydelig grad har hindret de offentlige institutioners og sundhedsinstitutioners funktion samt funktionen af infrastruktur, såsom veje og elektricitet; der henviser til, at der især bør fokuseres på at bygge den basale infrastruktur, der manglede inden jordskælvet, og at adgangen til basale behov og tjenester hurtigt bør genetableres i alle dele af de berørte områder;

P. der henviser til, at et betydeligt antal skoler må nedrives fuldstændigt, og at nogle universitetsbygninger, såsom fakulteterne for metallurgi og for læreruddannelse i Sisak, ikke længere kan anvendes til udøvelse af deres uddannelsesaktiviteter ved begyndelsen af det nye skolesemester; der henviser til, at disse institutioner allerede var sat under pres som følge af covid-19-pandemien, og at børnene nu hverken kan deltage fysisk i undervisningen eller bruge onlineuddannelsesfaciliteterne hjemmefra;

Q. der henviser til, at sundhedscentret i Sisak hurtigt måtte evakueres få øjeblikke efter jordskælvet, hvorved patienter med covid-19 og andre patienter blev udsat for øgede sundhedsrisici, herunder personer med handicap og børn; der henviser til, at sundhedscentrene i Glina og Petrinja, herunder apotekerne, led alvorlig skade; der henviser til, at jordskælvene yderligere har bebyrdet de kroatiske sundheds- og plejesystemer og har fremskyndet spredningen af covid-19, navnlig i de berørte områder;

R. der henviser til, at nogle områder i Den Europæiske Union er mere sårbare end andre og er udsatte for høj seismisk risiko; der henviser til, at bæredygtige genopbygningsbestræbelser og jordskælvssikrede og modstandsdygtige byggeprojekter skal koordineres og overvåges på korrekt vis for at afhjælpe de økonomiske og sociale tab, samtidig med at der sikres gennemsigtighed og overholdelse af bedste praksis og af reglerne for offentlige udbud;

S. der henviser til, at den hurtige og professionelle reaktion fra de nationale, regionale og lokale myndigheder, civilbeskyttelses- og redningsenheder, de kroatiske væbnede styrker, forskellige humanitære organisationer og navnlig hundredvis af frivillige i høj grad har afbødet de umiddelbare konsekvenser af jordskælvet;

T. der henviser til, at covid-19-krisen og spredningen af virusset komplicerer gennemførelsen af rednings- og genopretningsaktiviteter yderligere; der henviser til, at covid-19-pandemien er en byrde for den kroatiske økonomi og nødvendiggør yderligere finansielle ressourcer;

1. udtrykker sin dybeste solidaritet og medfølelse med alle de personer, der er blevet ramt af jordskælvene, med deres familier samt med Kroatiens nationale, regionale og lokale myndigheder, som er involveret i hjælpearbejdet;

2. roser den uophørlige og hurtige indsats, der er iværksat i de ødelagte områder af redningsmandskab, civilbeskyttelsesenheder, Kroatiens væbnede styrker, frivillige, civilsamfundsorganisationer, internationale organisationer, lokale, regionale og nationale myndigheder og alle andre relevante aktører for at redde liv, begrænse skadernes omfang og igen få gang i de basale aktiviteter, der er nødvendige for at bevare en ordentlig levestandard; udtrykker taknemmelighed over for alle enkeltpersoner, organisationer og initiativer, der har fremskyndet denne indsats og ydet støtte og bistand;

3. glæder sig over solidariteten mellem medlemsstaterne og de andre lande, der yder deres støtte i denne nødsituation i form af gensidig bistand, herunder grundlæggende fornødenheder, finansiel bistand, frivillige og anden form for assistance, hvilket hjælper med til at lette byrden i forbindelse med interventionerne; glæder sig over den solidaritet, som EU-institutionerne og det internationale samfund har udvist gennem gensidig bistand i nødsituationer; understreger derfor den vigtige rolle, som EU-civilbeskyttelsesmekanismen spiller med hensyn til at fremme samarbejde mellem nationale civilbeskyttelsesmyndigheder i hele Europa i vanskelige situationer og minimere konsekvenserne af usædvanlige begivenheder;

4. opfordrer Kommissionen og de kroatiske myndigheder til at finde frem til alle muligheder, hvorpå der kan ydes øjeblikkelig hjælp og støtte til at sikre ordentlige og sikre levevilkår for de mange mennesker, der har mistet deres hjem og stadig mangler sikker indkvartering, i det mindste i form af beboelsescontainere, som kan give et minimum af husly under de barske vinterforhold i de kommende måneder;

5. opfordrer til, at der lægges særlig vægt på personer med handicap, ældre samt børn og unge med kritiske behov som de mest sårbare personer i samfundet; glæder sig i denne forbindelse over al den bistand, der allerede ydes af organisationer på stedet;

6. understreger, at det er vigtigt at være særlig opmærksom på det store antal besætninger, husdyr og selskabsdyr, der er blevet såret eller spredt efter jordskælvet; glæder sig i denne forbindelse over den betydelige indsats fra og samarbejdet mellem landbrugsministeriet, de lokale og regionale myndigheder samt dyrevelfærds-NGO'er;

7. understreger, at situation er alvorlig lokalt, hvilket lægger et betydeligt og intenst økonomisk pres på de nationale, regionale og lokale offentlige myndigheder i Kroatien og kan føre til uigenkaldelig befolkningstilbagegang i de berørte områder og udsætte de berørte personer for ødelæggende sociale og økonomiske konsekvenser og et ekstremt psykologisk og socialt pres;

8. opfordrer de kroatiske myndigheder til sammen med Kommissionens eksperter hurtigt og nøje at vurdere de samlede skader i Sisak-Moslavina-distriktet med henblik på at kunne påbegynde arbejdet med renovering og jordskælvssikret genopførelse, så snart forholdene tillader det; understreger, at der skal være et kraftigt fokus på at stimulere holdbar økonomisk genoplivning og befolkningens eksistensgrundlag, når genopretningen og genopbygningen af regionen påbegyndes;

9. opfordrer Kroatiens nationale, regionale og lokale myndigheder til nøje at overvåge genopbygningsaktiviteterne og til at sikre, at de opfylder kravene til jordskælvssikre bygninger og infrastrukturer og anvender den bedste faglige praksis og ekspertise fra andre medlemsstater; opfordrer de kroatiske myndigheder og de ansvarlige institutioner til at tage hensyn til erfaringerne fra genopbygningsprocessen efter krigen i de berørte områder for at klarlægge, om uregelmæssigheder i bygningspraksis har ført til dårlig kvalitet og været medvirkende til de ødelæggende konsekvenser af de seneste jordskælv; glæder sig over den kroatiske regerings beslutning om at offentliggøre registret over virksomheder, der deltog i genopbygningsprocessen, som et første skridt i retning af dette mål;

10. fremhæver de varslingsproblemer, som er forbundet med jordskælvssystemer i de stærkt seismiske regioner i Sydøsteuropa; opfordrer Kommissionen til sammen med medlemsstaterne at styrke forskning og uddannelse med henblik på at etablere et system, der sikrer et bedre beredskab til at forebygge og håndtere lignende kriser og minimere indvirkningen af lignende katastrofer;

11. opfordrer til øget koordinering og samarbejde mellem forsknings- og udviklingsinstitutionerne i medlemsstaterne, navnlig de medlemsstater, der står over for lignende risici; kræver bedre systemer for tidlig varsling i medlemsstaterne og etablering og styrkelse af forbindelserne mellem de forskellige systemer for tidlig varsling;

12. opfordrer de kroatiske myndigheder til i deres genopretnings- og resiliensplan at prioritere renovering og til at lægge særlig vægt på omfattende og forebyggende renovering, som sikrer overholdelse af de højeste seismiske standarder for boliger og bygninger i landets mest jordskælvstruede regioner;

13. understreger, at det tager lang tid at afbøde konsekvenserne i tilfælde af alvorlige jordskælv som dem, man for nylig oplevede i Kroatien, hvilket bør tages i betragtning i forbindelse med en fremtidig revision af Den Europæiske Unions Solidaritetsfond for at sikre, at der er tilstrækkelig tid til, at midlerne kan optages, til finansiering ud over de nuværende ansøgningsfrister; understreger endvidere betydningen af at styrke EUSF's udgifter ikke blot til reparation af skader, men også til modstandsdygtighed over for klimaændringer, naturkatastrofer og folkesundhedskriser for at kunne komme styrket ud af katastrofer;

14. glæder sig over støtten fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden til katastroferisikoforebyggelse, modstandsdygtighed, energi og jordskælvssikring i den nuværende finansieringsperiode; opfordrer de kroatiske myndigheder til tilsvarende at medtage disse foranstaltninger i deres planlægning og programmering af EU's budgetbevillinger for 2021-2027; opfordrer Kommissionen til at udvise fleksibilitet med hensyn til programmering og ændring af de nationale operationelle programmer, når det gælder håndtering af naturkatastrofer;

15. opfordrer Kommissionen til i samarbejde med EU-institutionerne og de kroatiske institutioner at finde en hurtig måde at fordele den nødvendige økonomiske bistand på og på anden vis hjælpe med at sikre en hurtig genopretning af de berørte områder, stille alle tilgængelige finansielle midler til rådighed for at hjælpe Kroatien med at overvåge en hurtig genopretning og yde bistand til alle, der har behov for det, samt til at minimere den administrative byrde i forbindelse med den hjælp og støtte, som ydes til mennesker på stedet;

16. understreger, at det er vigtigt at prioritere indbyggerne i de berørte områder med hensyn til covid-19-vaccination; opfordrer den kroatiske regering til at gennemføre den beslutning, den har bekendtgjort, om at omdirigere en væsentlig del af sin vaccineforsyning til Sisak-Moslavina-distriktet med henblik på omgående at beskytte alle beboeres, hjælperes og arbejdstageres sundhed i området; glæder sig i denne forbindelse over medlemsstaternes beslutning om at give en del af deres vaccinationsforsyninger til Kroatien;

17. påpeger over for Kommissionen, at de nye skader, som de nylige jordskælv har forårsaget på bygninger, der også blev beskadiget under jordskælvet i marts 2020, vil kræve en yderligere vurdering og renoveringsprojekter; opfordrer endvidere indtrængende Kommissionen til at medtage målrettede foranstaltninger til håndtering af jordskælv og deres konsekvenser i forbindelse med renoveringsplanlægning og -lovgivning;

18. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, Kroatiens regering og de regionale og lokale myndigheder i de berørte områder samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.